

Şempanzeler Yardıma Hazırlar

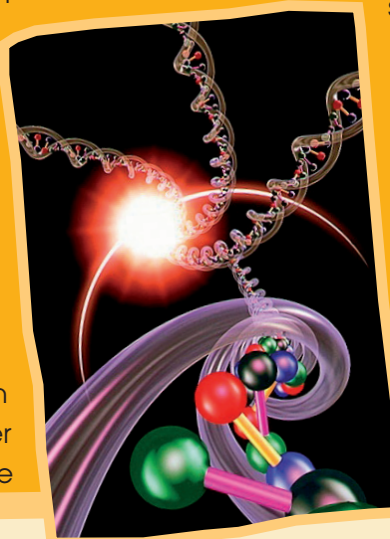
Bugün kaç kişiye yardım ettiniz? Okula gitmeden önce kardeşinize çoraplarını bulmasında yardım ettiniz mi? Matematik dersinde arkadaşınıza kaleminizi ödünç verdiniz mi? Peki, akşam yemeği için annenize sofrayı hazırlamada yardım ettiniz mi? Eğer birilerine yardım ettiyseniz, siz bir insan olmalısınız! Çünkü insanlar en yardımsever canlılar. Ailemize, arkadaşlarımıza hatta kimi zaman tanımadığımız insanlara bile yardım elimizi uzatırız. Oysa hay-

vanlar bu kadar yardımsever değiller. Yoksa öyleler mi? Almanya'da yapılan bir araştırmada, biliminsanları şempanzelerin 18 aylık bebekler kadar yardımsever olup olmadıklarını anlamaya çalışmışlar. Araştırmacılar, önce yetişkinlerden kitapları üst üste koymak ya da oyuncaklara ulaşmak gibi basit işler yapmalarını istemişler. Yetişkinler, bebeklerin yanında sanki bu işleri yaparken çok zorlanıyormuş gibi davranmışlar. Yetişkinlerin yardıma gereksinimleri olduğunu anlayan bebekler onlara yardım etmeye çalışmış. Daha sonra aynı davranışlar Alex, Alexandra ve Annet adlı üç yavru şempanzenin yanında tekrarlanmış. Şempanzeler oyuncaklara ulaşma konusunda yardımcı oldularsa da, diğer işlerde o kadar başarılı olamamışlar. Araştırmacılar, şempanzelerin de bebekler gibi yardım etmek konusunda istekli olduklarını, ancak yetişkinlerin ne zaman yardıma gereksinim duyduklarını her zaman anlayamadıklarını düşünüyorlar.

Kaynak: <http://www.eurekalert.org/features/kids/2006-03/aafctt22406.php>

Yakın Zamanda Değişen Genlerimiz Var

İnsan genomunda doğal seçilimin incelendiği bir araştırmada metabolizma, deriye renk verme, üreme ve beynin işlevlerini yerine getirmesinden sorumlu olan kimi genlerimizin yakın zamanda çevresel etmenlerin etkisiyle yavaş yavaş değiştiği, bir başka deyişle evrim geçirdiği ortaya çıkmış. Chicago Üniversitesi'nde yapılan araştırmada, yaklaşık 15.000 yıl öncesinden günümüze değin kimi genlerimizdeki değişimler inceleniyor. 15.000 yıl önce

son Buzul Çağı'nın bitmesiyle "modern insan" tarih sahnesindeki yeri almış ve tarımla uğraşmaya başlamıştı. Bu sayede, insan nüfusunda da önemli bir artış meydana gelmişti. Araştırmada temel alınan 700 genin çoğunun, milyonlarca yıl önce insan ve şempanzenin türler halinde gelişmeye başladığı sırada doğal seçilimle elendiği düşünülüyor. Ancak, yağ asitleri ve karbonhidrat metabolizmasında rol oynayan kimi yeni genler de tanımlanmış. Araştırmacılar, bunların yeni beslenme alışkanlıklarına uyum sağlamaktan sorumlu olabileceğini düşünüyorlar.

Kaynak: <http://www.newscientist.com/article.ns?id=dn8812&print=true>

Karar Vermek Zor mu?

Zor bir karar verebilmenin en iyi yolu, gereksinim duyduğunuz bilgileri toplayıp sonra da bir süreliğine unutmak. Bu öneri, hangi karar verme stratejilerinin insanları mutlu edebileceği konusunda araştırma yapan bilim insanlarına ait. Kararları ikiye ayırıyorlar: Ev ya da araba satın almak gibi zor kararlar ve şampuan seçmek gibi kolay kararlar. Araştırmacılar, gerçekten dikkatli ve yoğun düşünmenin, basit kararlar verirken çok daha kolay olduğunu, ancak daha karmaşık konularda karar vermek için tüm dikkatimizi toplamaya çalışmanın en doğru yaklaşım olmayabileceğini söylüyorlar. Örneğin, bir oyun satın almak istiyorsunuz ve hangi oyunu alacağınıza bir türlü karar veremiyorsunuz. Beğendiğiniz tüm oyunların özellikleriyle ilgili birçok bilgi topladı-

nız. Bu bilgileri okur okumaz hemen karar verip alacağınız oyun, belki de en çok istediğiniz oyun olmayacak. Araştırmacılar, bir süre bu bilgileri düşünmemenizi, başka şeylerle ilgilenmenizi öneriyorlar. Siz dikkatinizi başka şeylere vermeniz bile beyniniz "bilinçli olmadan" hangi oyunun daha uygun olacağı konusunda düşünmeyi sürdürür. Bu durumda beyin, çok daha fazla bilgiyi karşılaştırarak tüm olasılıkları gözden geçirme işlemini daha kolay gerçekleştiriyormuş.

Kaynak: <http://www.eurekalert.org/features/kids/2006-02/aafft-fat021006.php>

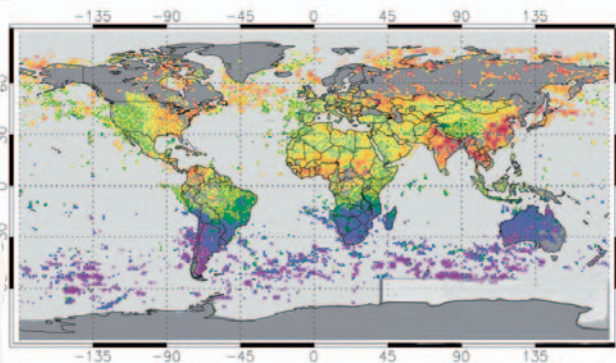

Afrika'nın Kurak Geleceği

21. yüzyılın sonuna gelindiğinde Afrika kıtasının dörtte birinde çok ciddi su sıkıntısı çekileceği söyleniyor. Göl ve akarsulardaki sular azalacak, yağış miktarı düşecek. Bunun en

önemli nedeniyse, küresel ısınma. Afrika'da zaten var olan kuraklık nedeniyle halk, yerel su kaynaklarıyla idare etmeye çalışıyor. Araştırmacı Maarten de Wit ve Jacek Stankiewicz, iklim değişiminin yol açacağı sonuçları görebilmek için tüm kıtadaki göl ve akarsu kaynaklarında meydana gelecek su kaybını hesaplayabilecek bir iklim modeli geliştirmişler. Yaptıkları öngörülere göre, Afrika'ya düşen yağış miktarında gerçekleşecek azalma sonucunda, 2100'de Afrika'nın % 25'i su kaynakları açısından çok ciddi sıkıntılar çekecek. Özellikle de nüfus bakımından en kalabalık olan Güney ve Batı Afrika ile Nil nehri'nin yukarı bölgelerinde herkesi zor günler bekliyor.

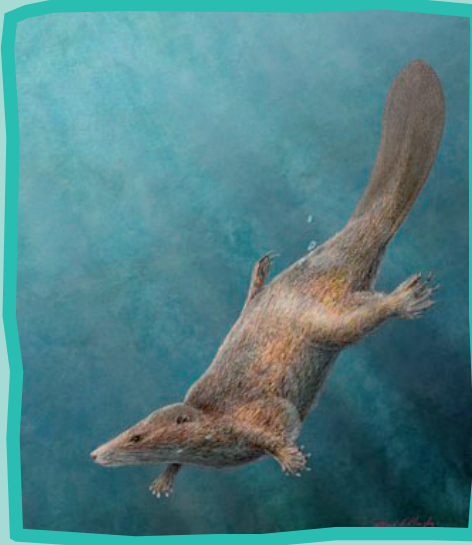
Kaynak: <http://www.aaas.org/news/releases.2006/0303scipak.shtml>

NE ne VAR var NE ne YOK yok

Kunduzlar Dinosaurların Arkadaşı mıydı?

Zamanda yolculuk yapıp 164 milyon yıl geriye gitmek ne kadar güzel olurdu değil mi? Dinosaurların yaşadığı bu zamanı araştıran Çinli biliminsanları, çok şaşırtıcı bir şeyle karşılaşmışlar. Yaptıkları kazı sırasında kunduzla benzeyen bir hayvan fosiline rastlamışlar. Çin'deki Ninjing Üniversitesi'nden Qiang Ji ve arkadaşları, yaptıkları çalışmada buldukları bu ilginç hayvan fosilinin, kimi dinosaurlarla bağlantısı olan bir hayvana ait olabileceğini söylüyorlar. Bulunan fosili inceleyen araştırmacılar, hayvanın pulları olan geniş ve düz

bir kuyruğu, perdeli ayakları, balık yemeğe uygun sivri dişleri olduğunu görmüşler. Ayrıca, ornitorenk (gagalı memeli) ve kunduz gibi iyi yüzebilen hayvanlarınkine benzer kolları ve bacakları varmış. Bütün bu veriler, araştırmacıları bu hayvanın günümüzde yaşayan kunduzlara benzediği ve onlar gibi hareket ettiği yolunda düşünmeye yöneltmiş. Dinosaurlarla aynı dönemde yaşayan hayvanlara ilişkin bugüne değin pek fazla bilgiye sahip değildik. Bu büyüklükte ve bu tür hareket becerisine sahip bir hayvanla karşılaşmak biliminsanları için şaşırtıcı olmuş.

Kaynak: <http://www.eurekalert.org/features/kids/2006-02/aft-abb021706.php>

1. Uluslararası Gülen Çocuk Şenliği

Türkiye Omurluk Felçlileri Derneği'nce 18 - 25 Nisan 2006 tarihlerinde 1. Uluslararası Gülen Çocuk Şenliği düzenleniyor. Türkiye'den ve dünyanın çeşitli ülkelerinden çocukların bir arada olacağı Şenlikte kültürel buluşmalar, kutlamalar, geziler ve film gösterimlerinin yanı sıra, çocuk hakları konusunun ele alınacağı "Çocuklukta Özürlülük Sempozyumu" gerçekleştirilecek. İstanbul'da Feshane Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleşecek şenliğe tüm çocuklar davetli.

Ayrıntılı bilgi www.gulencocuk.org.tr adresinden ya da 0 212 661 16 61 ve 0 212 661 08 61 numaralı telefonlardan edinilebilir.

KuzeyGüneyDoğuBatı

Sergisi Türkiye'de!

İngiliz Kültür Derneği (British Council) iki yıldır tüm dünyada "SıfırKarbonKent" (ZeroCarbonCity) adlı bir kampanya yürütüyor. Konusu iklim değişikliği olan bu kampanya kapsamında, dünyanın çeşitli ülkelerinde birçok etkinlik düzenleniyor. Bu etkinliklerden biri de Kuzey-GüneyDoğuBatı Sergisi. Dünyanın en önemli fotoğraf birliklerinden biri olan Magnum Fotoğraf Ajansı'ndan on fotoğrafçının iklim değişikliği konulu fotoğraflarının yer aldığı sergi, ülkemizde de izleyicilerle buluşuyor. Fiziksel Çevre (Grönland), Kalkınma (Güney Afrika), Doğal Çevre (Kenya), İnsan Hakları (Marshall Adaları), Teknoloji (Japonya), Gıda (Çin), Sağlık (Hindistan), Kent Yaşamı (Meksika), Ekonomi (Kaliforniya), Liderlik (İngiltere, Almanya, New York) ana başlıklarından oluşan sergide, özellikle insan eliyle meydana gelen iklim değişikliklerinin sonuçları gözler önüne seriliyor. Sergiyle ilgili ayrıntılı bilgiyi www.britishcouncil.org.tr/science adresinden edinebilirsiniz.

ZeroCarbonCity KUZEYGÜNEYDOĞUBATI
Sergisi şimdiki
TÜRKİYE'de
Serginin Türkiye programı bilgileri için www.britishcouncil.org.tr/science

- **British Council**, küresel iklim değişikliği konusunda dünya çapında **ZeroCarbonCity** başlıklı bir kampanya yürütüyor.
- **KuzeyGüneyDoğuBatı** başlıklı fotoğraf sergisinin hazırlanmasında, Magnum Fotoğraf Ajansı'ndaki dünyanın en iyi on fotoğrafçısı görev aldı.
- Ortaya çıkan bu olağanüstü fotoğraf sergisi, insan kaynaklı iklim değişikliğinin tüm dünyadaki sonuçlarını çeşitli açılardan gözler önüne seriyor.

SERGINİN ANA BAŞLIKLARI

Fiziksel Çevre Grönland
Kalkınma Güney Afrika
Doğal Çevre Kenya
İnsan Hakları Marshall Adaları
Teknoloji Japonya
Gıda Çin
Sağlık Hindistan
Kent Yaşamı Meksika
Ekonomi Kaliforniya
Liderlik İngiltere/Almanya/New York kentli

BRITISH COUNCIL **ÇEVRESEL ÇEVRE HİZMETLERİ REC Türkiye** **ZeroCarbonCity**
Serginin Türkiye programı bilgileri için www.britishcouncil.org.tr/science

İrmak Okulları 4.Çevre

Projeleri Şenliği

İstanbul'da bulunan İrmak Okulları, her yıl düzenledikleri "Çevre Projeleri Şenliği"nin dördüncüsünü 8 Nisan 2006 Cumartesi günü gerçekleştiriyor. İrmak Okulları öğretmen ve öğrencileri, tüm öğretmen ve öğrencileri, çevre sorunlarına çözümler üreten projeleri-

ni sergilemek ve paylaşmak üzere okullarına bekliyorlar. Şenliğin son başvuru tarihi 31 Mart. Başvuru formu ve programa www.irmak.k12.tr/?cevresenligi2006 adresinden ulaşabilirsiniz. Ayrıntılı bilgi için nazim.hamdioglu@irmak.k12.tr adresine e-posta atabilir, 0216 411 39 23 - 24 - 25/196 numaralı telefondan Fen-Matematik Bölüm Başkanı Nazım Hamdioglu ile iletişime geçebilirsiniz.